

ALICE IN WONDERLAND AND HARRY POTTER - A SEARCH FOR IDENTITY THROUGH PARALLEL WORLDS

Simona Laurian, Ph.D, University of Oradea, Romania

Abstract: Human beings always wanted to know themselves, to understand better their nature, dreams, hopes, anxieties and fears. The paper seeks to understand the idea of finding identity through parallel worlds from a psycho-analytical perspective as it is revealed by two famous characters: Alice from Wonderland and Harry Potter. There are three stages in finding one's identity and the two characters reach every stage in their desire to become better selves. Such an approach deepens self-knowledge and releases intense emotions and desires helping us become the persons we are today.

Keywords: identity, parallel world, self-knowledge.

Literatura pentru copii constituie un teren excelent de analiză și cunoaștere a dezvoltării umane, un fenomen complex, definit în teoriile lui Jung și ale susținătorilor săi (Jung, 1994 și 1997), ca o acțiune îndreptată spre căutarea identității de sine, adică totalitatea proceselor ce duc la crearea unui individ complet, independent, integrat universului din care face parte. Acest lucru presupune transgresia de la o perioadă inocentă, cum ar fi cea a copilăriei, spre o alta, adolescența și apoi maturitatea, și integrează toate transformările interioare care au loc ca urmare a acestei tranziții. Conform acestor teorii, cu aplicabilitate directă în psihologie, individul uman parcurge trei etape fundamentale înspre cunoașterea de sine.

Stadiul inconștienței constituie etapa fericirii depline caracterizată de inocență, seninătate, în care subiectul nu sesizează și nici nu cunoaște problemele și pericolele lumii în care trăiește.

Stadiul conștienței este o fază dominată de neliniște, angoasă, dezintegrare a personalității, în care individul începe să-și cunoască limitele, să-și exploreze capacitățile, să-și încerce puterile. Ceva din universul său perturbază armonia inițială, ceea ce îl împinge să acționeze. Una dintre posibilele căi de urmat ar fi regresia spre stadiul inițial de fericire și inocență (o pistă falsă, deoarece „armonia” în sine este o entitate stabilă, statică ce nu poate să satisfacă deplin ființa umană, în permanentă căutare a perfecțiunii), ceea ce înseamnă suprimarea conștientă a dezechilibrului care s-a produs, având ca efect nesoluționarea problemelor de la care s-a plecat. A doua modalitate este continuarea drumului spre etapa următoare.

Prin *stadiul conștienței și inconștienței integratoare* se atinge împăcarea cu noua stare, cu propria identitate, apare o senzație de mulțumire, o nouă armonie. Această situație transpusă în creațiile literare generează *happy-end*-ul, iar lipsa lui creează frustrări cititorului (o posibilă explicație a preferinței ființei umane pentru sfârșiturile fericite). Procesul căutării identității este foarte bine delimitat în mituri, basme și povești, îmbrăcând diverse forme și ipostaze: de la încercările pe care trebuie să le înfrunte eroii la descinderea în Infern (moartea simbolică) și revenirea la suprafață (renașterea într-un alt Eu).

Alice și Harry Potter, protagoniștii romanelor scrise de Lewis Carroll, respectiv J. K. Rowling, nu se sustrag acestor procese. Eroii își încep aventura vieții situându-se în stadiul inconștienței, evoluând progresiv spre etapa finală, aceea a conștienței și inconștienței integratoare (realizate parțial însă – Harry își continuă aventura în celelalte romane ale seriei,

iar Alice va explora și o *Țară din Oglindă*). Stadiul de mijloc înspre găsirea identității se realizează prin accederea într-o lume paralelă, cea a visului în cazul lui Alice și cea a magiei în cazul lui Harry.

De când se nasc, copiii sunt înzestrați cu fantezie și putere de creație. Gândirea lor urmărește anumite scheme logice cunoscute doar de aceștia; orice obiect poate să fie la fel de însuflețit ca orice altă persoană aflată lângă ei. Miraculosul și magicul sunt permanente firești, ele reprezintă soluții posibile la ceea ce e imposibil, ele creează viață acolo unde nu este, inventează eroi și eroine acolo unde aceștia nu se găsesc.

Copiii și lumea lor sunt de cele mai multe ori neînțeleși de către oamenii mari și aceasta se întâmplă nu pentru că adulții au crescut deja, ci pur și simplu pentru că nu mai cred în magie și în minuni. Este o adevărată provocare pentru scriitori să admită că și-au dedicat o parte sau întreaga creație unor subiecte ce vizează irealul, supranaturalul. În cazul lui Lewis Carroll și J. K. Rowling magicul și neobișnuitul sunt lucruri cât se poate de firești.

Puțini scriitori au reușit să scrie pentru copii și să câștige deopotrivă stima de netăgăduit a celor mari. Adevăratul farmec al cărților lui Lewis Carroll îl reprezintă faptul că acestea pot fi citite atât de către cei mici, cât și de către adulți, cu diverse posibilități de a descoperi noi înțelesuri. *Alice în Țara Minunilor* este scrisă la cererea unor fetețe surori din anturajul matematicianului și constituie o replică la poveștile victoriene, cumiști și extrem de anoste din epocă.

Aventurile încep chiar așa, cu răsfoitul unei cărți plictisitoare, care o poartă pe fetiță în lumea visului. Tot ceea ce se întâmplă mai departe urmează logica nonsensului, contrazice toate legile și regulile unei narațiuni cuviincioase pentru copii, pentru că aparent lipsește firul călăuzitor, nu se întrevede o finalitate remediativă, caracteristică oricărei narațiuni cu generic fantastic: „În *Alisa* ..., nu există nici prejudiciu (afară poate de unul complet antiepic, plictiseala fetei într-o după-amiază ...) și nu există nicio schimbare de situație. Se va dovedi că toată acțiunea a fost un vis, nici măcar unul compensatoriu ca în *Fetița cu chibriturile*. Evident, nu se poate trage nicio concluzie de ordin moral, aventurile se termină brusc și povestea nu are deznodământ. Atunci care îi e rostul?” (Bodiștean, 2007)

Scopul aventurilor lui Alice îl reprezintă celebrarea ideii de copilărie, rememorarea faptului că vârsta de aur reprezintă o lume inocentă și candidă; romanul poate constitui o dojană la adresa adulților care iau viața prea în serios, stabilesc limite artificiale oricărui demers imaginativ prea debordant. Subiectul este mai greu de urmărit, deoarece întâmplările sfidează orice logică, în timp ce acțiunea pare că se focalizează pe întâlnirea cu personaje fantastice-memorabile precum Iepurele Alb, Iepurele de Martie, Pălărierul, Falsa Broască Țestoasă, Omidă, Grifonul, Regele, Regina de Cupă. Acest demers înclinat spre absurd îi oferă scriitorului ocazia de a realiza o savuroasă satiră a epocii sale, a cărților convenționale pentru copii, prin parodiarea admirabilă a limbajului adulților sau comportamentului tipic matur.

Seria romanelor despre Harry Potter de J. K. Rowling, „băiețelul care a reușit să supraviețuiască” unei împrejurări nefericite – un atentat pus la cale de Cap-de-Mort, spiritul malefic al magiei negre –, aduc în discuție o lume cu totul miraculoasă, dar paralelă universului știut până acum (o lume atipică secolului XXI dominată de inovațiile tehnice și informatice), dar cu atât mai mult mai atrăgătoare și inedită pentru lectorul infantil prin prezența amalgamată a elementelor de magie, alchimie și mitologie celtică și universală

(pasărea Phoenix, vasiliscul, centaurii, unicornii, uriașii, dragonii etc.) și cea a realității contemporane cu tot ceea ce presupune aceasta (viața la școală, în familie, alegerea prietenilor, câștigarea concursurilor etc.).

Harry este un orfan crescut de familia Dursley, rudele sale dinspre mamă, care îl disprețuiesc și îl victimizează continuu. La vârsta de unsprezece ani, el descoperă că are puteri vrăjitorești, drept urmare i se aduce la cunoștință că e invitat să studieze nu într-o școală obișnuită, ci într-una de magie, farmece și vrăjitorii. Viața sa în familia Dursley este una dificilă, însă băiatul suportă cu stoicism lipsa confortului, a hainelor și a mâncării. Crescut în disprețul celorlalți, Harry ajunge și el să nu se mai placă, astfel că ajuns la Școala de magie, se simte dezorientat și nesigur, spre deosebire de ceilalți copii. Este copleșit de admirația celor din jur pentru că a supraviețuit, la vârsta de numai un an, înfruntării cu Cap-de-Mort – dușmanul său de moarte.

De fapt, întreagă acțiune a romanelor dezvoltă această temă, a luptei dintre bine și rău dintre forțele malefice întruchipate de Cap-de-Mort și cea a forțelor benefice, reprezentate de Albus Dumbledore – directorul școlii de magie, Harry Potter și de toți prietenii săi.

Călătoria spre Țara Minunilor și în tărâmul Hogwarts nu este una facilă. Majoritatea cititorilor nu vor găsi probabil nimic comun celor două locuri: Țara Minunilor reprezintă lumea de vis a unei fetițe, Alice, în timp ce Hogwarts este una dintre cele mai bune școli de vrăjitorii la care un băiețel, Harry, este chemat să studieze. Însă acestea înseamnă mult mai mult – sunt universurile care facilitează trecerea eroilor din stadiul inconștienței spre cel al conștienței și inconștienței integratoare.

Momentul în care îi cunoaștem pe eroii noștri îi integrează în plină etapă a inocenței, a fericirii naive, a cunoașterii superficiale a lumii din care fac parte. Despre Alice aflăm mai puține de la bun început, deoarece Carroll alege ca eroina să fie prezentată într-un moment cheie al existenței ei: cel al saltului în vis, prin urmare, clipa de dinaintea intrării în stadiul conștienței.

Fetița stă plictisită pe malul unei ape, lângă sora ei, răsfoind o carte fără poze și fără dialog, inutilă și ineficientă, în opinia copilei. Cititorul presupune doar că protagonistă se află de etapa inocenței, a fericirii pure, pentru că aventurile care urmează constituie niște încercări pe care eroina trebuie să le treacă. Căutările fetiței au menirea de a da un sens visului (deci haosului), temerilor și angoaselor interioare, puseelor de creștere, stărilor contradictorii și alternanțelor emoționale.

Pe Harry îl găsim în casa familiei mătușii după mamă, Petunia Dursley. Viața sa nu este tocmai una fericită, pentru că părinții adoptivi fac tot ce le stă în putință să nu îi ofere dragostea părintească de care avea nevoie, îl necăjesc, îl discriminează, situându-l mereu pe o poziție inferioară (camera lui Harry este situată în cămăruța de sub trepte, nu i se serbează ziua niciodată, nu i se adresează o vorbă caldă, încurajatoare). Această stare de spirit rămâne constantă pe tot parcursul romanului, precum și în celelalte serii ale volumului.

Mediul în care a crescut conferă personajului o oarecare „maturitate” de viață, o înțelegere (incompletă) a lumii; el nu trăiește inocența pură și senină a unui copil complet fericit (așa cum o face verișorul său Dudley), deoarece cunoaște greul, umilința, nefericirea, dar nici nu își împlinește integral destinul, deoarece acolo, undeva, există o lume care așteaptă să fie descoperită. Căminul în care locuiește reprezintă o casă provizorie – este însă singura lume constantă pe care o știe; fericirea lui nu este una deplină – însă e unica pe care o are;

inocența lui nu izvorăște din greutățile pe care le întâmpină în casa familiei Dursley, ci din necunoașterea lumii paralele, neexplorate încă.

Elementul care declanșează etapa următoare este cu totul diferit la cele două personaje, însă ceea ce contează este nu atât cheia care descuia ușa spre cunoașterea de sine, ci unde se deschide această ușă. În ambele cazuri avem de a face cu lumi paralele realității noastre, cea a visului și cea a magiei.

În Țara Minunilor se ajunge urmând un Iepure Alb în vizuina lui, trecând cu rapiditatea gândului spre centrul pământului, și mai departe. La Hogwarts se ajunge prin intermediul platformei 9 și $\frac{3}{4}$, luând trenul spre inima unui ținut necunoscut. Alice parcurge drumul din visul ei, singură, reflectând la cât de departe sau aproape este de centrul pământului, Țara Minunilor fiind un ținut fără referiri sau localizări geografice precise (Mingin, 2003). Harry străbate drumul dintre lumea Încuiaților spre lumea Magicienilor, însoțit de noii săi prieteni, Ron Weasley și Hermione Granger, cu sufletul acaparat de ineditul întâmplărilor și promisiunea unui nou început.

De fapt, în aceasta constă asemănarea dintre cele două personaje – în primul caz este atracția față de intrarea într-un alt univers (chiar dacă sub forma visului), de fapt spre un nou stadiu de dezvoltare – cel al conștiinței. Se spune că atunci când visăm și alunecăm în neant creștem. Alice cade, crește și descrește. Este o alunecare înspre propria ființă, înspre propriile incertitudini, când întrebările caută răspuns mai acut ca niciodată, când suntem cu un picior aici (în copilărie) și cu unul dincolo (în maturitate). Harry privește cu încredere aventura sa în necunoscut, însă aceasta va avea același efect ca și căderea lui Alice – eroul începe un drum al cunoașterii de sine, al descoperirii capacităților și limitelor proprii, al lărgirii orizontului sufletesc.

Ambele personaje sunt ancorate de ceva în realitate: Alice prin însuși visul din care se poate trezi oricând, iar Harry prin lumea Încuiaților, la care va reveni întotdeauna (reîntoarceri care pot determina regresul spre starea inițială sau dimpotrivă accesarea spre etapa următoare). Legătura cu lumea reală asigură o punte sigură, indispensabilă oricărui demers imaginativ (în *Narnia*, de exemplu, ea este reprezentată de șifonier, în *Vrăjitorul din Oz* de o furtună iscată din senin, în *Peter Pan* de praful zânelor).

Atât eroul, cât și lectorul au nevoie de o conexiune cu universul fizic, palpabil, din motive de siguranță. Lumea fantastică a visului și magiei este înșelătoare, ademenitoare în care oricine se poate rătăci ușor și tocmai de aceea trebuie să existe un element stabil care să îi confere protagonistului stabilitate și încredere. Trecerea se face cu sau fără de veste, întotdeauna semnalată de niște indicii care anunță schimbarea universurilor și saltul în fantastic.

În cazul lui Harry, semnalul îl dă chiar numele peronului: trei sferturi de număr, nici 9, dar nici 10, un picior aici, și unul dincolo, (jumătate jos, jumătate călare – spun poveștile). Siguranța cu care eroul inaugurează lumea cea nouă vine tocmai din posibilitatea revenirii în universul fizic, ca de altfel și perspectiva reîntoarcerii în lumea paralelă. Pentru Alice, semnul ce dă intrarea înspre dincolo, dar ce o leagă pe jumătate de realitate, îl constituie cartea plictisitoare pe care o citește și care îi facilitează apropierea (practic infinită – accesul la vis poate fi realizat oricând) de Țara Minunilor. Se asigură astfel principiul conform căruia ființa umană poate opera în fața miraculosului doar dacă nu pierde contactul cu lumea reală (Noel-Smith, 2001).

Se suspendă pentru moment logica, legea naturală a firii, iar eroii intră în Țara Minunată sau ținutul Hogwarts, supunându-se legităților acelor lumi. Miraculosul poate fi astfel explorat în voia lui, personajele înfloresc, se dezvoltă, se cunosc pe sine, devin ele însăși.

O privire mai atentă asupra lucrurilor ne face să realizăm că suntem în prezența a doi copii cam de aceeași vârstă, frământându-se să se adapteze unei lumi noi; transferând totul la un alt nivel de cunoaștere, se poate spune că e vorba de străduința de integrare și acceptare a regulilor ciudate și a comportamentului, de multe ori neînțeles, al adulților, deoarece atât Țara Minunilor cât și Hogwarts nu constituie altceva decât niște copii aproape fidele ale unor epoci determinate istoric: cea victoriană, respectiv societatea contemporană.

Șirul curtenilor Reginei de Cupă, la fel ca acela al oamenilor influenți din zilele noastre, e bazat pe putere și mascaradă. Lewis Carroll o schimbă într-un joc fin, ironizând-o:

„Urmară zece curteni; în loc de diamante purtau, presărate peste tot veștmântul, carouri. Ca și oștenii, treceau doi câte doi. După ei veneau copiii perechii regale; erau zece la număr și drăguții de ei topăiau voioși, ținându-se de mână doi câte doi; toți erau împodobiți cu inimi. Urmău oaspeții; cei mai mulți dintre ei erau regi și regine, printre dâșii, Alice îl recunosc pe Iepurele Alb; era plin de neastâmpăr, vorbea pripit și zâmbea la orice se spunea. Trecu pe lângă ea fără s-o observe. În urmă venea Valetul de Cupă, purtând coroana regelui pe o pernă de catifea purpurie. Tot acest măreț alai fu încheiat de Regele și Regina de Cupă, împodobiți de sus până jos cu inimi.” (Carroll, 1999, p. 79)

Școala de vrăjitori de la *Hogwarts* este ca orice altă școală: la începutul anului școlar, copiii sunt întâmpinați de profesoara McGonagall care le prezintă școala. Este o clădire enormă, cu torțe aprinse plutind miraculos pe înaltul tavanului. Copiii au de trecut un test chiar în ziua festivității de deschidere, soarta lor fiind astfel pecetluită de alegerea pe care o fac: cele patru case îi așteaptă pe fiecare.

Corpul profesoral e compus din toate categoriile de cadre didactice – bătrâni și înțelepți (ca profesorul Albus Dumbledore – directorul școlii de magie și cel mai bun vrăjitor aflat în viață), severi, cinstiți și vigilenți (cum e profesoara McGonagall care conduce casa Cercetașilor, preocupată întotdeauna de bunăstarea tuturor copiilor și a lui Harry, în special); respingători, urâcioși și insuportabili (ca profesorul Plesneală specializat în poțiuni magice, amenințător, conducătorul casei Viperinilor și care se pare că nu îl suportă pe Harry Potter); timizi, trădători și lași (ca profesorul Quirrell, unul dintre cadrele de la Hogwarts. Deși se pare că a fost șantajat și controlat de către Plesneală, Quirrell reprezintă forța care urmează calea diabolicului Cap-de-Mort, care va încerca cu disperare să îl ucidă pe Harry). Madam Hooch, profesoara de zbor pe coada de mătură, îi învață pe copii tainele unui joc vechi de când lumea, Vâjthaț – foarte asemănător cu fotbalul zilelor noastre. Există un Minister al Magiei direct responsabil de consecințele practicării sporturilor magice, o Ligă, campionate mondiale, Cupa Ligii, există regulamente, ca de altfel și încălcări ale lor:

„Harry află astfel că existau șapte sute feluri în care puteai comite un fault la vâjthaț, toate întâmplându-se la campionatul mondial din 1473, că cei de pe posturile de căutători erau de regulă cei mai scunzi și mai rapizi jucători și că ei se accidentau cel mai grav, că, deși se întâmpla foarte rar să moară cineva la un joc de vâjthaț, adeseori în timpul meciurilor dispăruseră arbitri, care fuseseră găsiți numai după luni de zile în Deșertul Sahara.” (Rowling, 2004, p. 131)

Povestea Alicei începe în momentul în care ea urmărește Iepurele Alb prin vizuină. Ea este o fetiță isteță care însă spune sau face și „prostioare”. Cu alte cuvinte, Alice are toate elementele caracteristice unui copil ce încearcă să se comporte puțin mai „matur” decât este în realitate. Ea dă dovadă de responsabilitate și grijă față de semenii. În momentul în care alunecă prin vizuină, observă că pereții erau plini cu rafturi cu provizii și etajere pentru cărți: „În trecere, luă de pe un raft un borcan, pe a cărui etichetă era scris: DULCEAȚĂ DE PORTOCALE, dar, spre marea ei dezamăgire, acesta era gol. Nu cutează să-l arunce, de teamă ca, în cădere, acesta să nu lovească pe cineva care s-ar putea afla dedesubt. Izbuti cu greu să așeze borcanul pe un alt raft pe lângă care aluneca.” (Carroll, 1999, p. 8)

Deși orfan, crescut de familia unchiului Dursley, o familie aparent normală din Anglia – însă oameni plictisitori, supraponderali, tipici – Harry se dovedește a fi opusul lor: isteț, curajos, viclean, el e capabil să facă diferența dintre bine și rău. Când Jobenul Magic alege casele pentru noii veniți, băiatul știe foarte bine din care vrea să facă parte:

„Harry se prinse cu mâinile de taburet și se rugă: «Doamne, nu la Viperini! Nu la Viperini!»

– Nu la Viperini, da? zise vocea. Ești sigur? Ai toate calitățile, iar această casă te-ar putea ajuta să devii și mai cunoscut! Nu? Ei bine, dacă ești sigur, treci la ... Cercetași!” (Rowling, 2004, p. 90)

Iepurele Alb, preocupat permanent de timp, programări și întâlniri este reprezentantul lumii celor mari. El este întotdeauna pe fugă, nervos, agitat, nebăgând-o în seamă pe Alice. Harry e crescut până la vârsta de 11 ani de unchiul și mătușa sa; domnul Dursley este directorul unei firme care făcea burghie, iar doamna Dursley era responsabilă cu „supravegheatul” fiului lor iubit, Dudley, care nu greșea cu nimic în ochii lor. Aceștia urăsc tot ceea ce e „ieșit afară din comun”, mai precis toate legăturile de sânge cu familia lui Potter.

Lily, sora doamnei Petunia Dursley s-a căsătorit din dragoste cu domnul Potter, născându-l pe Harry, un copil pe care cu disperare încearcă să-l țină departe de Dudley, pentru a nu-l influența negativ. Ei sunt reprezentativi pentru lumea Încuiaților, a celor care nu cred în magie, în iubire sau speranță.

Viziunea ambilor scriitori privind universul în care copiii îndeplinesc stadiul conștienței este asemănătoare: e o lume plină de primejdii. Ignorarea regulilor, oricât ar fi ele de absurde sau arbitrare, constituie un mare pericol. *Alice în Țara Minunilor* este o carte presărată cu aluzii legate de moarte. Regina strigă neconținut: „ – Tăiați-i capul!” (Carroll, 1999, p. 87), în timp ce Ducesa își aruncă copilul de colo până colo, cântându-i un cântec de leagăn: „Răstește-te la băiețel/ și bate-l când strănută,/ Căci vrea să te-nerveze el/ Cu mintea-i prefăcută.” (Carroll, 1999, p. 63) Chiar de la începutul aventurii Alicei, ni se aduce aminte de fragilitatea ființei umane și a copiilor, în special. „Ușor de zis «BEA-MĂ!», dar Alice, înțeleaptă cum era, nu făcu greșea de a se repezi să facă *una ca asta*. „Ba nu”, zise ea, „întâi mă uit, să văd de nu cumva scrie pe sticlă Otravă.” (Carroll, 1999, p. 12)

Pentru Harry, pericolul și moartea au fost prezente încă de la o vârstă fragedă, când Cap-de-Mort i-a ucis părinții și a încercat să-l omoare și pe el. Numele vrăjitorului diabolic provoacă frică printre cei care îl gândesc sau îl rostesc. Harry este singurul care poate fără teamă să pronunțe clar și tare numele lui Cap-de-Mort. În acest fel el își înfruntă temerile,

dă speranță celor care nu o au. Lumea lui Harry este una a pericolelor, o lume în care binele și răul coexistă fără însă a se anihila, conturând un mod unic de supraviețuire.

„Harry mai înainte un pas când, deodată, un sunet îi îngheță sângele în vine. La marginea poienitei se mișcă un tufiș, iar din el își făcu apariția o siluetă acoperită cu o glugă. Harry, Draco și Colț stăteau nemișcați. Individul cu glugă se apropie de unicorn, se aplecă spre rana lui și începu să-i soarbă sângele.” (Rowling, 2004, p. 185) Linia dintre viață și moarte este foarte subțire, însă cu prieteni ca Hermione, Ron nimic nu este imposibil, moartea nefiind subestimată, ci privită mai degrabă ca un proces natural, un simplu obstacol în calea supraviețuirii eterne.

Repetatele transformări ale Aicei, ca și introspecțiunile privind identitatea sa reflectă dificultățile prin care trece un copil atunci când devine adult. Schimbările fizice abrupte, aproape violente prin care trece Alice semnifică etapele de dezvoltare fizice și psihice în drumul acesteia spre adolescență.

Și Harry, ca și Alice, se maturizează. El nu își schimbă mărimea, însă în schimb trebuie să ia decizii importante pentru el și pentru cei din jurul său. Este o responsabilitate uriașă pe umerii unui băiețel de numai 11 ani, tratată însă foarte serios.

Soarta i-a fost pecetluită chiar de la naștere, din momentul în care Cap-de-Mort îl rănește. El devine cel mai renumit băiat de pe pământ, admirat, înconjurat de un anumit mister, invidiat și chiar temut:

„– O scrisoare? Repetă profesoara McGonagall abia auzit, sprijinindu-se de zid. Cum crezi că poți explica toate astea într-o scrisoare? Dumbledore, mă uimești! Oamenii aștia n-or să-l înțeleagă niciodată! În curând, o să fie celebru, o legendă vie! Se vor scrie cărți despre el și toți copiii îl vor cunoaște sau vor dori să-l cunoască!” (Rowling, 2004, p. 185)

Lumea magică paralelă creată de Rowling atrage micii cititori prin interconexiunea directă dintre realitate și imaginar. Eroii cărții participă la evenimente obișnuite din viața de zi cu zi, precum mersul la școală, cumpărarea rechizitelor școlare, primirea corespondenței zilnice, îngrijirea animalelor de casă, problemele legate de înțelegerea materialului de învățat, teme de casă, joaca în curtea școlii, concursurile și întrecerile școlare etc. Diferența majoră este că acestea nu sunt simple rechizite, materii de studii, jocuri, scrisori sau animale – ne găsim într-o cu totul altă lume, specifică magiei și supranaturalului, ce însă funcționează după reguli cunoscute în viața palpabilă, adevărată. Influența pe care acest mediu îl are asupra sufletului încă crud al eroului este reprezentată nu numai de universul amalgamat de personaje extraordinare, ființe mitologice ce îl populează, ci și de modalitatea în care structura aventurii este țesută, de la simplu la complex, de la ușor la greu. Pe măsură ce Harry descoperă mai multe despre familia și părinții săi, despre moștenirea spirituală lăsată de aceștia, acțiunea se complică, devine mai elaborată, mai încurcată, mai misterioasă. Ce la început părea a fi o simplă aventură a unui băiețel în necunoscut, devine o căutare a identității (Beach și Willner, 2002), o bătălie acerbă între viață și moarte, între bine și rău, cu efecte compensatorii în dezvoltarea fizică și intelectuală a eroului, în construcția sa ca om, o căutare a semnificației vieții și a misterului ei.

Dacă finalul este unul previzibil, modalitatea prin care eroul principal ajunge acolo nu poate fi anticipată cu ușurință. La fel ca în viața reală, drumul devenirii individuale

cunoaște urcușuri și coborâșuri, poticneli și succese, iar deciziile pe care le luăm au efect direct asupra a ceea ce urmează.

Periplul Alicei în lumea paralelă din vis, deși unul diferit de cel al lui Harry, este în esență același: o căutare intensă a identității, o încercare de a descoperi și înțelege complicata și enigmatică lume a adulților (parodiată de autor tocmai din acest considerent), un „coșmar” din care se va trezi mai aproape de ființa ei. Regulile Țării Minunilor nu au nicio logică și de ce ar avea-o? Este primul ei contact direct cu ceea ce o așteaptă atunci când va crește mare. În acest mediu kafkian (Canal, 2001), fetița caută să își păstreze propria identitate și să se cunoască mai bine. Nu disperă, deși uneori se simte descurajată, ca atunci când plânge pentru că s-a făcut foarte înaltă. În general, nu pune la îndoială propria sa judecată, chiar dacă i se poruncește să o facă de către celelalte personaje ale cărții, reprezentări ale figuri adulte autoritare.

Etapa a treia a căutării identității nu este pe deplin împlinită de nici unul din eroi. Alice se trezește din vis cu nostalgia Țării Minunilor, eroina a trecut de stadiul inocenței fericite, iar drumul înapoi este ireversibil. El poate fi oricând accesat pe calea visului, însă ființa care îl trăiește este una mai complexă, mai sofisticată

În Harry Potter se dă o luptă permanentă de identitate, eroul oscilează între ceea ce crede că este și ceea ce poate să devină (vezi episodul jobenului magic), este atras de partea întunecată a magiei – de fapt a propriei sale ființe (un alt fel de dr. Jekyll) deoarece supraviețuindu-i lui Cap-de-Mort, eroul și-a însușit o parte din ființa acestuia, semn că fiecare din noi împărtășim o dualitate aflată în permanentă opoziție. Însă prin perseverență și curaj, ajutat de prieteni (ca în orice basm cuminte) depășește toate obstacolele, dovedindu-se singurul capabil să înfrunte și să-și înfrunte demonul malefic.

Prin simplul fapt că sunt în plin proces de creștere, pentru că au capacitatea de a crea o lume de vis numai a lor, Alice și Harry vor rămâne întotdeauna ceea ce au fost sortiți să rămână – ființe umane ce se caută pe sine spre se a împlini. Ei au intrat în *Țara Minunilor* și la școala *Hogwarts* ca niște neînsemnați ignoranți, însă vor pleca de acolo cu un munte de experiențe. Copiii din lumea întreagă îi vor sărbători: *Pentru Alice și Harry, copiii care au reușit să supraviețuiască!*

Referințe critice:

- Bodiștean, Florica. (2007). *Literatura pentru copii și tineret dincolo de „story”*. București: Editura Casa Cărții de Știință
- Beach, Sara Ann și Willner, Elizabeth Harden (2002). The Power of Harry. În *World Literature Today*; Winter 2001, Vol. 76 Issue 1, p. 102. Accesat pe 9 aprilie 2010 în Literary ReferenceCenter:<http://search.ebscohost.com.nec.gmilcs.org/login.aspx?direct=true&db=lfh&AN=6443679&site=lrc-live>
- Canal, Pamela. (2001). Alice's Adventures in Wonderland. În *Masterplots II: Juvenile and Young Adult Fiction Series* by Salem Press, Inc. Accesat pe 9 aprilie 2010 în Literary Reference Center:<http://search.ebscohost.com.nec.gmilcs.org/login.aspx?direct=true&db=lfh&AN=MOL9270000011&site=lrc-live>
- Carroll, Lewis. (1999). *Alice în Țara Minunilor* (traducere de Aura Brais și Vasile Poenaru). București: Editura Coresi

Jung, Carl Gustav. (1994). *În lumea arhetipurilor* (traducere de Vasile Dem Zamfirescu). București: Editura Jurnalul Literar

Jung, Carl Gustav. (1997). *Imaginea omului și imaginea lui Dumnezeu* (traducere de Maria Magdalena Anghelescu). București: Editura Teora

Mingin, William. (2003). Alice's Adventures in Wonderland. În *Cyclopedia of Literary Places* © 2003 by Salem Press, Inc. Accesat pe 9 aprilie 2010 în Literary Reference Center:<http://search.ebscohost.com.nec.gmilcs.org/login.aspx?direct=true&db=lfh&AN=MO L0300100023&site=lrc-live>

Noel-Smith, Kelly. (2001). Harry Potter's Oedipal Issues. În *Psychoanalytic Studies*. Jun 2001, Vol. 3, Issue 2, p. 199-207. Accesat în 9 aprilie 2010 în data de baze Literary Reference Center: <http://search.ebscohost.com.nec.gmilcs.org/login.aspx?direct=true&db=lfh&AN=4802160&site=lrc-live>

Rowling, J.K. (2004). *Harry Potter și piatra filozofală* (traducere de Ioana Iepureanu). București: Editura Egmont